



SNÁŘ Z TOVÁRNY

5

NEDĚLE 29. 5. 2022

MAGAZÍN FESTIVALU DREAM FACTORY OSTRAVA 2022

NA PRVNÍ POHLED NEVINNÝ, ALE SE SEKÁČKEM V RUCI

Jaké bylo hrát vraždícího Richarda III., který si mermomocí snažil jít za svým cílem a dostat se na trůn? V novince Dejvického divadla se jím stal Lukáš Příkazký, který nám o ztvárnění této role pověděl víc v rozhovoru.

Jaké pro Vás bylo ztvárnění Richarda III.?

Já jsem si říkal: „Ty jo, tak teď musím hrát takovouhle postavu!“ Na druhou stranu pro mě bylo super, že to můžu dělat se SKUTRY. Vložili do mě obrovskou důvěru, což je vlastně hrozně dobrý pocit. Když jsme se sešli poprvé a povídali jsme si o tom, jak si postavu Richarda III. představují, shodli jsme se, že z něj nechceme udělat kulhající hrbatou zrůdu. A prezentovat ho jako ošklivého, zhrzeného hrbáče. Chtěli jsme ho udělat uvěřitelného. Aby působil jako člověk, který třeba má nějaký, ačkoli neomluvitelný důvod k tomu, co dělá.

Existují různé výklady Richarda III. Jak vnímáte jeho postavu Vy?

Vnímám ho spíš jako arogantního fraje-ra, který ví, že v následnickém pořadí, ve kterém je, by se nikdy nedostal na trůn. A tak vraždí, aby naplnil svůj cíl. Co ho k tomu vede, to vlastně ani já sám ještě pořádně nevím. Jeho postavu mám zatím jednoduše vybudovanou na tom, že to je podobně, jako kdyby se princ Harry rozhodnul, že chce být králem. Je úplně nemožné, aby se to stalo, protože by musel přeskočit strašně moc lidí.

Bylo něco, co Vám při zkoušení této inscenace dělalo problém?

Od začátku mi spíš psychicky dělalo problém, že toho textu je hodně, a já věděl, že se to všechno musím naučit, jenom jsem nevěděl jak. Takže jsem se roli začal učit asi tak měsíc předtím, než

PROGRAM – NEDĚLE 29. 5.

11:00	CENTRUM OSTRAVY Vodník Open bazmek entertainment Brno	180'
14:00	ZA DOMEM KULTURY MĚSTA OSTRAVY Bratři speciál Bratři v tricku Praha	60'
15:00	DIVADLO LOUTEK OSTRAVA Myši patří do nebe Divadlo loutek Ostrava	75'
16:00	DŮM KULTURY MĚSTA OSTRAVY Kramerová vs. Kramer Prešovské národní divadlo	90'
19:00	DIVADLO ANTONÍNA DVOŘÁKA SLAVNOSTNÍ ZAKONČENÍ Bez roucha Divadlo v Dlouhé Praha	150'

jsme začali zkoušet. Chtěl jsem, abych alespoň zhruba uměl text, ať už režiséri zmíní jakoukoli scénu. Při zkoušení

mi potom pomohlo i to, že se spousta textu ukázala pro určité obrazy vlastně zbytečná. Občas stačilo, když tam bylo něco znázorněné a nemuselo se to složitě vysvětlovat nějakým monologem.

Co se Vám na inscenaci líbilo nejvíc? Asi hlavně ta atmosféra. To by vám potvrdili i kolegové. I když SKUTŘI dělali v Dejvicích poprvé, zkoušení šlo jako po másle. Všichni si padli do noty a každý

přijal ten úkol, který v tom má. Já bych bez nich nedokázal vlastně nic, a to na tom bylo to podstatné, všechno se dělalo týmově. Nebylo to postavené na tom, že titulní role je Richard a všechno se točí kolem něho, ale naopak – fungovali jsme jako skvěle sehraný tým. Bylo to i tím, že duo SKUTR tvoří dva režiséři Lukáš Trpišovský a Martin Kukučka, a i když zrovna režíruje Martin, má Lukáš v zádech. Taky se na spoustě věcí

i neshodli, ale to je prostě způsob jejich práce. Ale jak říkám, tohle se mi na tom líbí nejvíc. Navíc inscenace nevznikla v žádném stresu a napětí, že bychom teď hned museli vytvořit nějaký trhák, ale všechno se zkoušelo úplně v klidu. Pokus o Shakespeara v Dejvickém divadle, který byl divácky úspěšný.

*Za rozhovor děkuje
Lucie Kubelková*

PÁTEČNÍ FOTOHLÉDNUTÍ



V OSTRAVĚ SE OBJEVIL SPECIFICKÝ VODNICKÝ DRUH

O něm a o uskupení bazmek entertainment jsme si společně povídaly s Evou Lietavovou.

Společně s Annou Prstkovou a Patrikem Bouškem jste zakládající členkou uměleckého uskupení bazmek entertainment. Mohla byste nám přiblížit jeho fungování? Jaké je jeho umělecké směřování?

Na našich koncepcích pracujeme s Patrikem a Annou všichni tři, případně ve dvojicích, a podle charakteru projektu pak oslovujeme další tvůrce. Máme takovou fluidní skupinu spolupracovníků, rádi ji s novými projekty rozšiřujeme a zároveň často spolupracujeme s umělci opakovaně. Hodně nám záleží na tom, aby v týmu byla pohoda a zároveň profesionalita, aby nás všechny ta práce a společně strávený čas bavil. No, a taky chceme, aby se bavili i diváci, a tak je humor jedním z našich základních životních i pracovních pilířů. Všechna témata a příběhy ho potřebují. V naší tvorbě si neklademe žádná formální či tematická vymezení, protože se rádi rozhlížíme a podnikáme výlety do neznámých oblastí. Někdo z nás přijde s návrhem, co bychom mohli příště zpracovat, pak o tom mluvíme a hledáme nejlepší možnou koncepci pro to konkrétní zadání. Jsme k tomu poctiví a nenecháváme pod našima rukama vznikat banality či nudu. A nakonec – jsme divadelníci a pohybujeme se tedy v rámci tohoto média, které má své zákonitosti. Baví

nás na tom stavět. Na jedné straně máte solidní základ, na druhé straně obrovskou míru svobody, jak s tím řemeslem naložit. To si užíváme.

Vodník open je uváděn především v Praze a Brně. Jak jste hledali vhodná místa pro realizaci v Ostravě?

Na mapě jsme si předem našli místa spojená s vodními prvky – řeky, pítka, fontány – a pak jsme je postupně všechny navštívili a přemýšleli, proč a jak by ostravští vodníci pobývali na tom konkrétním místě. Centrum Ostravy je úplně jinak členité, než pražské nebo brněnské, a tak jsme formát setkání s vodníky lehce pozměnili. Objevili jsme tu specifický vodnický druh, vodníka ostravic, jehož příslušníci jsou sice divočejší, ale zato sevřenější a koordinovanější. Proto taky žijí mnohem blíže u sebe, než jejich protějšky z jiných měst.

Hlavním tématem jsou společenské a klimatické změny, jež dovedly i vodníky k pokusům o adaptaci. Jak jste k tomuto propojení dospěla?

Kvůli rostoucímu suchu a mizejícím rybníkům jsou vodníci nuceni hledat alternativní příbytky a způsoby obživy. Klimatická a společenská témata jsou přirozenou součástí mytologie, její rámeček dovoluje naléhavým problé-

mům současnosti prorůst na světlo. Zkrátka jsme se zeptali, jak se dnes asi vodníkům žije, a oni nám na to sami odpovídají. Zastavování mlýnských kol už dnešní doba moc nepřeje, takové kolo abys pohledal... Podceňovat vodníky a vidět je jen jako malované mužíčky z 19. století v kulisách zastaralé technologie nám připadá nefér. Navíc tušíme, že bychom si tím u nich asi moc nešplhli, a nechceme se nechat potopit.

*Rozhovor připravila
Silvie Hajdík*



POZVÁNKA: VIŠŇOVÝ SAD

Pondělní i úterní program festivalu sice téměř zcela ovládne nová sekce Student Factory, nicméně jako jediný do pestré nabídky inscenací divadelních škol pronikl ještě soubor činohry Národního divadla moravskoslezského. Ten uvede reprízu mistrovského díla nesmrtelného autora A. P. Čechova – Višňového sadu.

Poslední Čechovovo drama patří k vůbec nejhranějším dílům klasického světového repertoáru. Vzniklo v roce 1903, o rok později mělo premiéru ve slavném moskevském divadle MCHAT. Sám autor označil titul za komedii, ale jde spíše o tragikomické drama o zániku nižší ruské šlechty, o krizi tradičních hodnot; o rozmachu nové, podnikatelské třídy – moderní, dravé a povrchní.

Dramaturg inscenace Pavel Gejguš titul představuje následovně: „Višňový sad má kromě jemného humoru také temné spodní proudy. Postavy se potulují po starobylém panství, kdysi vzkvétajícím, dnes poněkud přežitým, procházejí starobylým domem, z jehož vybledlých tapet a staletých skříní vydechuje nostalgie vzpomínek. A z okna vyhlíží do višňového sadu v květu, tak krásného, tak nádherného, ale tak nepraktického, protože višně už

dlouho nikdo nesbírá, nesuší ani nezavařuje. Všichni tuší, že neodvratně přichází změna, která promění tvář světa. Ale nikomu se o tom nechce hovořit. Čechov je za svůj dramatický text oceňován především pro citlivé a věrohodné vystižení rozličných charakterů, které dějem procházejí.“

Režie se ujal umělecký šéf souboru činohry NDM Vojtěch Štěpánek a do hlavní role majitelky panství Raněvské obsadil Renátu Klemensovou. „Renáta v roli Raněvské je krásná, vznešená, zasněná, zraněná a odevzdaná. Svě emoce drží distingovaně pod pokličkou a majitelku panství by jí nevěřil málokdo, avšak když se rozohní, na povrch vystoupí její skrytá vášeň,“ dodává Štěpánek. Renáta Klemensová se touto rolí rozloučí se stálým angažmá v souboru, ve kterém byla členkou od roku 2004. V příští sezoně se stane už podruhé členkou souboru Komorní scény Aréna.

Reprízu Višňového sadu můžete zhlédnout v úterý 31. května od 18:30 hodin, a to na scéně Divadla Antonína Dvořáka. Těšíme se na Vaši návštěvu!

(pb)

KDYŽ SE DOHROMADY SPOJÍ LITERATURA, FILM A DIVADLO...

Film Roberta Bentona Kramerová vs. Kramer je bezesporu jedním z nejznámějších amerických titulů, které – vzhledem k tématu rozpadu tradiční rodiny – zaznamenaly v době svého vzniku mimořádný ohlas. Ačkoliv se od 70. let společenské klima změnilo, stále je otázka spojení kariéry s rodinným životem palčivá. Právě tento potenciál snímku využila ve stejnojmenné inscenaci Prešovského národního divadla i úspěšná slovenská režisérka Júlia Rázusová, která působí i v České republice, a problematikou genderové rovnosti, ale i xenofobie, se ve svých inscenacích hojně zabývá.

Co Vás přimělo k divadelnímu zpracování kultovního filmu Kramerová vs. Kramer Roberta Bentona, který je adaptací stejnojmenného románu Averyho Cormana?

Ide o komplikovanější textovou montáž vycházející predovšetkým z Cormanovej predlohy, autorských a sociologických textov. Impulzom pre inscenovanie bolo protirečenie, v ktorom súčasné rodiny žijú. Niekde medzi zvyškami tradičných vzorcov, obrazom konvenčnej rodiny a tlakom spoločnosti na individuálny vývoj a nezávislosť. Príbeh Kramerovcov ponúka zaujímavý východiskový pôdorys a v 21. storočí prináša nové interpretačné možnosti. Generácia našich rodičov si so sebou nesie fenomén Kramerová vs. Kramer ešte ako istý druh provokácie a protispoločenského kroku ženy opúšťajúcej vlastné dieťa. Kramerovci sa rovnako stali nejakým ustáleným spojením pre pomenovanie komplikovaného rozvodu, manželského sporu, ženskej emancipácie, či oslabených práv otcovstva. My to už vnímame trochu inak. V tomto projekte sme sa rozhodli skúmať premenu rodiny, zmeny v rolách jej členov, jej funkciách. Cítili sme potrebu medzigeneračnej diskusie o možnostiach spolužitia. To bol úvodný potenciál pre našu prácu so známym príbehom a začiatok nášho výskumu.

Pamatujete si, kedy ste film videla poprvé? Jak na Vás tehdy zapůsobil?

Ja som najprv čítala knihu. Je to je-

den z titulov rodičovskej knižnice, ktorý obsahovala väčšina obyvčiek v 80. rokoch na Slovensku, ktorý provokoval závanom atmosféry života americkej rodiny. V tej dobe tento román prinášal pre našu spoločnosť nepoznané aspekty ako návšteva psychoterapeuta, kariérne a realizačné požiadavky ženy s dieťaťom počas rodičovskej dovolenky, komunitné zoznamovacie dovolenkové domy pre rozvedených apod. Pri filme ma zaujal práve spôsob a spracovanie adaptácie, výrazné herecké obsadenie, detailne prepracované herectvo posadené do emotívnych situácií s katarzným vyvrcholením.

Inscenace se skrže kostýmy, ale také multimediální zpracování zřetelně odkazuje ke své filmové předloze. V čem se od ní, ale i od románu liší?

Známe filmové spracovanie je niečo s čím sme sa chceli vysporiadať a je to pre nás práve model a nejaký vzorec, s ktorým sa snažíme v inscenácii komunikovať. Je to vedomá citácia, ktorá sa následne transformuje a rozbíja. Repetitívnosť úvodných scén navádza k stereotypom, ktoré si v rodinách predávame. Na Slovensku momentálne čelíme k častému skloňovaniu slova v politickom kalkule: rodina, pomoc rodinám, zameranie sa na rodiny, podpora slovenských rodín, ale akoby len v jeho pozitívnych aspektoch. Zachraňuje sa rodina v kríze a jej nepriateľmi sú pre mnohých nové podoby spolužitia.

Jak vnímáte vzťah titulního páru z hlediště genderové rovnosti i s přihlédnutím k současnému diskurzu?

Nevyhýba sa predloženiu tézy o rozdelení rolí a funkcií ženy a muža v dnešnej spoločnosti, dominancii a submisívnosti partnerov. Kramerová v našej inscenácii na súde hovorí: “Nároky dnešnej doby sú tak vysoké, že sa nedajú splniť, a tak pocity viny, úzkosti či hnevu vedú prirodzene k túžbe byť sám a utiecť.” Dali sme si rovnako otázku ako tento príbeh po súde Kramerovcov pokračuje. No a jednou z možností pre jeho pokračovanie je napr. patchworková rodina zložená z dvoch rozvedených partnerov, ktorí si do vzťahu prinášajú deti zo svojich predošlých manželstiev. Obávam sa, že je momentálne častejším modelom ako biologická rodina.

V predstavení se hojně využívá filmová projekce a kamerový přenos. Proč jste se rozhodla pro jejich využití? Ovlivnilo to například covidové období, během kterého inscenace vznikla?

Jednou zo zásadných otázok pred inscenovaním tejto predlohy pre mňa bola pozícia dieťaťa a jeho optika vzťahu. Kamera je fixne uložená vo výške 116 cm, čo je priemerná výška 5-6 ročného dieťaťa. Cez jej obmedzenia môže divák reflektovať konanie partnerov, ktorí si uplatňujú vzhľadom na svoje väzby jeho prítomnosť. Deti vidia svojich rodičov inak ako sa vidia partneri navzájom. Pohľad dieťaťa nám prináša do hry iné perspektívy a otázky. Vidíme pri rozvodovom súde rodinu definovanú pojmom matkiným alebo pojmom dieťaťa?

Ve Vašem režijním rukopisu se často objevují témata, jako je xenofobie, diskriminace nebo genderové stereotypy, ať už se jedná o inscenaci Moral

Insanity, Zkáza totálního myšlení nebo právě Kramerová vs. Kramer. Co Vás k tomuto výběru vede?

Pri nedávnej príprave dramatisácie Galapág Kurta Voneguta som narazila na jeden z jeho rozhovorov, kde hovorí, že jeho motívy k písaniu sú politické a cíti sa byť "agentom zmeny". Svoju odpoveď dopĺňa teóriou umenia o kanárikoch. Baníci si zvykli so sebou brať kanáriky dole do baní. Keďže tieto vtáky sú oveľa citlivejšie na nebezpečenstvo, prostredníctvom nich zistili prípadný smrtiaci plyn skôr ako by došlo k najhoršiemu. S týmto postojom sa viem stotožniť.

Myslíte si, že pro současnou společnost je rodina klíčové společenství?

Myslím si, že na túto otázku hľadajú odpoveď aj súčasná sociológia a veľmi citlivo sa snaží mapovať zmeny v jej konštitúcii. Súčasné štúdie vedú k rozlišovaniu pojmov „spôsob života“ a „forma rodiny“. Chcela by som aj našou inscenáciou otvoriť priestor jej zaužívaného vnímania. Je veľmi frustrujúce snažiť sa dosiahnuť a zachovať jej pôvodný model s ignoranciou procesov, ktoré v našej spoločnosti aktívne prebiehajú. Emancipačné procesy, predĺženie vzdelávacích procesov,

technologický pokrok... Výchova sa presúva od poslušnosti k samostatnosti a slobode dieťaťa. Dnešné deti žijúce v pestrých rodinných modeloch ich vnímajú ako bežnú súčasť dnešnej spoločnosti, zatiaľ nevieme odhadnúť, aké modely si budú odnášať do svojich vzťahov v dospelosti. Na druhej strane rodina ako hodnota je jednou zo stále najhľadanejších aj pre moju generáciu.

Rozhovor pripravila
Petra Kupcová

PROGRAM SEKCE STUDENT FACTORY

PONDĚLÍ 30. 5. 2022

16:00 Studio G

Tancovaczká

DAMU Praha – činohra

režie: **Gabriela Gabašová**

Délka: 35 minut

Absurdní groteska Sławomira Mrożka o třech kurážných, kteří dorazí na tancovačku, ale zjišťují, že ta už nenávratně skončila. Insce-nace o falešnosti politického a kulturního života, zacyklená do nekonečného kruhu lidské snahy zabavit se (a žít) navzdory překážkám.

18:00 Stará aréna

Stratiť ruku v Spokane

Akadémia umení v Banskej Bystrici – činohra

režie: **Lukáš Lipčák**

Délka: 110 minut

Černá komedie irského autora Martina McDonagha o ztracené ruce, která může způsobit neuvěřitelné problémy. Vrah Carmichael už několik let pátrá po své useknuté ruce a nepřestane, dokud ji nedostane. Poslední stopa ho zavede do hotelu v malém městě v Americe...

20:00 Komorní scéna Aréna – Komůrka

Říše zvířat

JAMU Brno – činohra-muzikál

režie: **Jakub Hekl**

Délka: 75 minut

Nasadit si kostým, masku, líčení. Znovu a znovu. Jen pozor, aby se role nedostala

příliš pod kůži! Protože kým jiným pak můžeme být? Co když se celý váš život smrskne do jedné jediné role, ze které zdánlivě není úniku. Nebo že by tu byla možnost? Podobnost Rolanda Schimmelpfenniga (nejen) z divadelního světa.

ÚTERÝ 31. 5. 2022

14:00 Studio G

Michel čili Lístek na sny

JAMU Brno – činohra

režie: **Anna Magdalena Pavlicová**

Délka: 60 minut

Mladý knihkupec Michel přijíždí z Paříže do přístavního městečka, z okna na nábřeží uslyší zpívat krásnou dívku, do které se zamiluje... Na motivy divadelní hry Julietta čili Snář Georgese Neveuexe a možná i opery Bohuslava Martinů.

16:00 Stará aréna

Divadlo introvertů uvádí: *** nebo nevím

DAMU Praha – alternativní divadlo

režie: **Anna Romanová, Johana Bárto-
vá, Tereza Havlová**

Délka: 60 minut

O Divadle introvertů by se mělo vždy mluvit co nejméně, introverti jsou plaší a mohli byste je vylekat a co se bude dít, není jisté. V každém případě vám chtějí ve zvukové a obrazové kompozici ukázat pár svých divadelních tajností.

18:00 Janáčková konzervatoř Ostrava

Velmi křehké stavy

Janáčková konzervatoř Ostrava – maturitní inscenace

režie: **David Vyhnaněk, Renáta Klemensová**

Délka: 95 minut

Kam se dostane generace mladých lidí, pokud si nevybere nebo si vybere špatně. A když není z čeho vybírat? Když to není lehké, není nic lehčího než si to udělat ještě těžší.

20:00 Studio G

Everyday Friday

Unikátní koncert ostravské kapely ušitý přesně na míru letošního 14. ročníku! Šestice hudebníků v čele s okouzující Dinou Sedláčkovou připravila speciální set písní, které Vás provedou celým festivalovým programem!



Snář z továrny – magazín festivalu Dream Factory Ostrava 2022. Neděle 29. května, číslo páté.

Šéfredaktorka: **Pavla Bergmannová** (pb), kontakt: bergmannova.pavla@gmail.com. Redakce: **Silvie Hajdíková** (sh), **Viktor Hájek** (vh), **Lucie Kubelková** (lk), **Petra Kupcová** (pk). Fotografie: archiv festivalu Dream Factory Ostrava, **Ondřej Durczak, Lukáš Horký**. Grafická úprava: **Jan Kulich**. Szabza: **Lukáš Horký** – Surbanz. Zpravodaj vydává Dream Factory Ostrava. Ředitel festivalu: **Tomáš Suchánek**.

POŘADATEL



SPOLUPOŘADATEL



AKCE SE USKUTEČŇUJE ZA PODPORY



OSTRAVA!!!



Festival je realizován za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, Statutárního města Ostrava a Moravskoslezského kraje. Děkujeme za podporu Nadaci ČEZ a Ostravským vodárnám a kanalizacím a.s.